

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	04.05.2026, Kuressaare
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Rainer Amur
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	23274050238
Kuriteo kvalifikatsioon:	karistusseadustik (edaspidi KarS) § 201 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX XXX (ik XXX)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb käesolevat kriminaalasja, milles XXX XXXle on 25.03.2026 esitatud kahtlustus KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisneb selles, et tema määrati 14.06.2022 Pärnu Maakohtu kohtumäärusega nr XXX enda tütre XXX XXX eeskostjaks, mille sisuks muuhulgas oli kohustus käsutada XXX XXX arvelduskontole laekuvaid sissemaksid Töötukassast ainult eestkostetava huvides ning keeld kasutada eestkostetava vara enda huvides (kohtumääruse punktid 2 ja 6). Kuna eestkostjale s.o XXX XXXle kuulub lapse varahooldusõigus, usaldati kohtumäärusega XXX XXXle XXX XXXle kuuluv vara, milleks oli XXX XXX arvelduskontole laekuvad sissemaksid Töötukassast. XXX XXX ei tohtinud XXX XXX vara kasutada enda huvides, mida XXX XXX teadis, sest talle oli tutvustatud kohtumäärust. Ajavahemikul 07.07.2022 kuni 06.05.2023 pööras XXX XXX talle kohtumäärusega usaldatud XXX XXX vara ebaseaduslikult summas 3608,32 eurot enda kasuks ja summas 1487,50 eurot kolmandate isikute kasuks. Ebaseaduslikkus seisneb selles, et nii kohtumäärus kui perekonnaseadus (edaspidi PKS) § 183 lg 3 keelab eestkostetava vara kasutada enda huvides. PKS § 172 - eestkostjale kuulub nii lapse isikuhooldus- kui ka varahooldusõigus. PKS § 179 lg 1 - eestkostja on eestkostetava seaduslik esindaja. Tal on õigus ja kohustus hoolitseda eestkostetava isiku ja vara eest oma ülesannete piires. PKS § 183 lg 3 - eestkostja peab hoidma enda ja eestkostetava vara eraldatuna ega tohi kasutada eestkostetava vara oma huvides.

14.06.2022 Pärnu Maakohtu kohtumääruse nr XXX materjalidest, XXX XXX Kuressaare XXX ja XXX XXX hooldekodu dokumentidest ning XXX XXX arvelduskonto vaatlusest nähtub, et XXX XXX on teadlikult ajavahemikul 14.06.2022-03.07.2023 kokku enda ja kolmandate isikute kasuks kasutanud XXX XXX kontrol olevaid rahalisi vahendeid kokku 5095,82 euro ulatuses.

Seega kohtueelses menetluses on tuvastatud, et XXX XXX pani toime KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo, s.o isikule usaldatud võõra vara ebaseaduslikult enda ja kolmanda isiku kasuks pööramise.

Tutvunud kriminaalasja materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, kahtlustatava isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, jõudis prokuratuur järeldusele, et kriminaalmenetlus on võimalik lõpetada kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi KrMS) § 202 alusel.

KrMS § 202 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul lõpetada kriminaalmenetluse, kui selle esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, ning seejuures inimese süü ei ole suur, ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud

kriminaalmenetluse kulud või võtnud kohustuse need tasuda ja kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. Kriminaalmenetluse lõpetamise korral võib prokuratuur kahtlustatavale tema enda nõusolekul panna ühe või mitu kohustust määratud tähtjaks. Kohustuseks võib olla menetluskulude tasumine, tekitatud kahju hüvitamine, kindla summa maksmine riigituludesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides, üldkasuliku töö sooritamine, ettenähtud ravile allumine, alkoholi või narkootiliste või psühhotroopsete ainete mitte tarvitamine, alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele allumine või sihtotstarbelise sotsiaalprogrammi läbimine või muu asjakohase kohustuse täitmine.

KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu, mille toimepanemist kahtlustatavale ette heidetakse, on teise astme kuritegu, mille eest KarS näeb ette karistusena rahalise karistuse või kuni kaheaastase vangistuse. Seega on tegemist kuriteokoosseisuga, mille puhul on võimalik kriminaalmenetlus lõpetada KrMS § 202 alusel prokuratuuri määrusega.

Prokuratuuri hinnangul kahtlustatavale etteheidetava teo sisu ei ole käesoleval juhul sedavõrd raske, et see muudaks kahtlustatava süü niivõrd suureks, et tema tegu vääriks ilmtingimata kriminaalkorras karistamist. Arvestades, et kriminaalmenetlust alustati 27.12.2023 ning kriminaalasi jõudis prokuratuuri alles 27.02.2026 s.o rohkem kui kaks aastat hiljem, tuleb prokuratuuri hinnangul keskmisest pikemat menetlusaega lugeda kahtlustatava kasuks ning menetlusotsuse tegemisel arvestada. Kuigi kahtlemata on toime pandud õigusvastane tegu, mis on üldjuhul hukkamõistu vääriv käitumine, tuleb siiski arvesse võtta konkreetseid kahtlustatavast tulenevaid asjaolusid, mis selle teoni viisid, mida käesoleval juhul saab käsitleda süüd vähendavana. Kahtlustatav oli oma tütre XXX XXX täisealiseks saamiseni lapse seadulik esindaja, millest tulenevalt võis ta kuni selle ajani kasutada lapsega seotud toetusi ja väljamakseid pere kui terviku hüvanguks. Alates 14.06.2022, mil kahtlustatav määrati Pärnu Maakohtu kohtumäärusega nr XXX enda tütre XXX XXX eeskostjaks, oli tal õigus jätkuvalt teha tehinguid XXX XXX rahadega, kuid seda vaid eestkostetava huvides. Seda kohustust kahtlustatav nn vanast harjumusest ei järginud, vaid kasutas eestkostetava rahalisi vahendeid nii XXX XXX, kui enda kui kolmandate inimeste hüvanguks. Kahtlustatavana ülekuulamisel on ta oma tegevust põhjendanud sellega, et kuna tema enda SEB pangas asuv arvelduskonto oli arestitud, kasutas ta XXX XXX arvelduskontot nagu enda oma s.h tegi kontole oma isiklikest vahenditest sularaha sissemaksid.

Kahtlustatava osas puudub avalik menetlushuvi, mis takistaks menetluse lõpetamist KrMS § 202 alusel. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda kui suur on selline tõenäosus, on võimalik hinnata lähtuvalt inimese varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust. Kahtlustatavat ei ole varasemalt kriminaalkorras karistatud ning hetkel on tal üks kehtiv vääriteokaristus liiklussüüteo eest. Prokuratuuri andmetel ei ole tema suhtes hetkel käimas ühtegi teist kriminaalmenetlust st ta pole 2,5 aasta jooksul uusi kuritegusid toime pannud. Samuti ei ole tema suhtes varem kriminaalmenetlust lõpetatud avaliku menetlushuvi puudumisega. Eelnevast saab järeldada, et kuritegelik käitumine ei ole kahtlustatavale omane, vaid pigem tavapäratu. Asjaolu, et inimese suhtes ei ole varem kriminaalmenetlust läbi viidud – ei enne, ega ka pärast käesolevat kriminaalmenetlust, mis on kestnud 2,5 aastat, on alust järeldada, et taoline käitumisviis ei ole tavapärane.

Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Kuriteod, milles menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventiivsete kaalutlustega, nähtuvad Riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise nr RP-1-2/22/1 (muudetud 19.12.2024 riigi peaprokuröri käskkirjaga nr RP-1-1/24/37). Viidatud dokumendi punkti 3.3.7 järgi on avalik

menetlushuvi olemas KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritavas kuriteos siis, kui tekitatud kahju ületab olulise kahju määra. Kõnesoleva kuriteoga tekitas kahtlustatav kannatanule üle 4000 euro suuruse kahju, mis KarS § 12¹ p 1 järgi on oluline kahju. Prokuratuur on nõus kriminaalmenetlust lõpetama kuna menetlusaeg on olnud keskmisest pikem ning kahtlustatav on valmis vabatahtlikult tekitatud kahju hüvitama st kahju hüvitamine on lõpetamise peamine kohustus. Samuti on prokuratuur nõus kriminaalmenetlust lõpetama põhjusel, et kahtlustatav on väljaspool käesolevat üksikjuhtumit elanud õiguskaualekat elu ning kuritegu on toime pandud erandlikel asjaoludel. Kahtlustatav on näidanud, et suudab õiguskaualekalt käituda ka ilma karistusõiguslike meetmete rakendamiseta, mistõttu tema kriminaalkorras karistamine ei teeniks ka üldpreventiivset eesmärki ega oleks vajalik ka õiguskorra kaitsmise huvides. Seega lähtudes *ultima ratio* põhimõttest, ei ole kahtlustatava kriminaalkorras karistamine antud juhul vältimatult vajalik.

Eeltoodust tulenevalt, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, milles inimese süü ei ole suur, menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning kahtlustatav on andnud nõusoleku täita talle määratud kohustused s.h hüvitada kannatanule tekitatud kahju, leiab prokuratuur, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 1, 2, 3 ja 7 ning § 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 23274050238 menetlus.
2. Kohustada XXX XXXt:
  - 2.1 Teha 40 tundi üldkasulikke tööd. Üldkasuliku töö tegemiseks võetakse ühendust Tallinna Vangla Ida-Harju kriminaalhooldusosakonnast. **Kohustuse täitmise tähtajaks määrata 04.11.2026.** Kuigi täisealisele inimesele määratakse üldjuhul rohkem kui 60 h üldkasulikke tööd, siis käesoleval juhul leiab prokuratuur, et kahju reaalne hüvitamine kaalub üldkasuliku töö suurema tundide arvu üle ehk väiksem üldkasuliku töö tegemise tundide arv võimaldab kahtlustataval teha rohkem palgatööd, et tekitatud kahju hüvitada.
  - 2.2 Hüvitama kannatanule kuriteoga tekitatud varaline kahju summas 4064,61 eurot **tähtajaga 04.11.2026.** Nimetatud kahjuhüvitised tuleb kanda kannatanu XXX XXX arvelduskontole nr EEXXXXXXXXXX.
  - 2.3 Tasuma kriminaalmenetluse kulud 699,36 eurot. **Kohustuse täitmise tähtaeg on 04.11.2026.**
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: kolm CD plaati jätta kriminaalasja juurde.
5. KrMS § 206 lõike 21 alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei ole.
6. Kriminaalmenetluse kulud: kaitsjatasu summas 699,36 eurot (vt punkt 2.3).
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX XXXele, kannatanu eestkostjale XXX XXX ja kuriteoteate esitajale XXX XXX.
8. Kannatanu poolt esitatud hagiavaldus varalise kahju nõudes jääb läbi vaatamata kuna KrMS § 202 sätted ei sisalda aluseid nende lahendamiseks. Kannatanul on õigus esitada tsiviilhagi eraldiseisvalt tsiviilkohtumenetluse korras.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Lääne Ringkonnaprokuratuuris aadressil Lossi 4a, Kuressaare.
10. Kannatanul on õigus KrMS § 207 lõike 3 alusel esitada kaebus Riigiprokuratuurile kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul.
11. Käesoleva määruse koopia saata ÜKT kohustuse täitmise korraldamiseks Tallinna Vangla Ida-Harju kriminaalhooldusosakonda e-posti aadressil: krho.info@vanglateenistus.ee.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

(allkirjastatud digitaalselt)

Rainer Amur
Ringkonnaprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja
punktis 2 nimetatud kohustustega nõus:

(allkirjastatud digitaalselt)
XXX XXX

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse kätte saanud:

(allkirjastatud digitaalselt)
XXX XXX